

نگرشي بر فعاليتهاي صيادي و آبي پروري در ايران	عنوان
مجتبي فوقي كارشناس ارشد تكثير و پرورش آبزبان	نويسنده
	مترجم

توليد آبزبان در ايران

1- از طريق صيد Fishing

صيد: ميزان آبزباني كه از محيط زيست خود بصورت زنده يا مرده در يك دوره زماني برداشت مي شوند. در ايران شامل: مجموع صيد دريائي شمال (دريائي خزر) و صيد از دريائي جنوب (دريائي عمان و خليج فارس) مي باشد.

2- از طريق آبي پروري Aquaculture

آبي پروري (Culture Fishery)

به مجموعه فعاليتهايي اطلاق مي گردد كه بمنظور تكثير و پرورش آبزبان انجام مي گيرد.

آبي پروري شامل توليد ماهيان گرمابي - ماهيان سردآبي - توليد ماهي در منابع آبي و توليد ميگو در مزارع پرورشي مي باشد

تكثير آبزبان

شامل مجموعه فعاليتهايي است كه موجب ازدياد يك گونه خاص از موجودات آبي به روش مصنوعي - نيمه مصنوعي و يا طبيعي گردد.

پرورش آبزبان

شامل مجموعه فعاليتهايي است كه از مرحله لارو و يا بچه ماهي آغاز و تا مرحله عرصه آبي توليد شده به بازار ادامه دارد

مقایسه روند فعالیتهای آبرزی پروری و صید و صیادی در ایران از سال 1375-1390 (ارقام به تن)

سال	میزان صید آبرزیان از دریای شمال (تن)	میزان صید آبرزیان از دریای جنوب (تن)	مجموع میزان صید دریای شمال و جنوب (تن)	میزان تولید آبرزیان از طریق آبرزی پروری (تن)	کل تولید آبرزیان در کشور (تن)
1375	74100	260920	335020	65000	400020
1376	76200	259000	335200	65000	400200
1377	101500	226500	328000	72000	400000
1378	110000	234200	344200	67800	412000
1379	98000	260500	358500	66000	424500
1380	62550	262805	325355	73645	399000
1381	42843	269000	311843	89827	401670
1382	32533	299128	331661	110175	441836
1383	35775	314165	349940	124560	474500
1384	44887	343492	388379	134180	522559
1385	46435	374447	420882	154678	575560
1386	39174	329571	368745	193677	562422
1387	36967	341980	378947	183647	562594
1388	44279	348122	392401	207353	599754
1389	43805	368505	412310	251374	663684
1390	37831	411897	449728	285351	735079

کلیه آمار ارایه شده از سالنامه آماری سازمان شیلات ایران استخراج گردیده است

در بررسی جدول فوق چندین نکته قابل توجه است که به اختصار به آنها اشاره می گردد.

1) در مقایسه آماری بین سال 75 تا 90 مشاهده می گردد که میزان تولید از طریق آبی پروری در این مقطع زمانی از 65000 به 285351 تن رسیده و این آمار در این مقطع زمانی حدود 4/4 برابر گردیده که در مقایسه با افزایش میزان صید که از 335020 به 449728 تن رسیده و فقط 34 درصد افزایش داشته است ، از سرعت رشد بسیار بالایی برخوردار بوده است . این موضوع بدان معناست که در کشور ما افزایش صید سالانه از دریاها و جنوب دارای محدودیتهایی بوده و به ما اجازه نمی دهد که به هر مقدار که بخواهیم از دریاها صید انجام دهیم ، که البته این موضوع در صید جهانی هم به همین منوال بوده و دارای محدودیتهایی می باشد، اما در بخش آبی پروری نه اینکه محدودیتهایی نداشته باشیم بلکه امکان گسترش این فعالیت در مقایسه با صید و صیادی به مراتب بیشتر وجود دارد.

2) هر ساله صید از دریای جنوب به مراتب بیشتر از صید از دریای شمال بوده که کمترین تغییرات مربوط به سال 78 بوده که صید از دریای جنوب حدود 2/1 برابر بیشتر از صید از دریای شمال بوده و بیشترین تغییرات مربوط به سال 90 بوده که این افزایش در حد 10 برابر بوده است.

3) صید از دریای شمال از بعد از سال 78 مرتباً صید نزولی داشته است تا آنجاییکه میزان آن در سال 90 نسبت به سال 78 حدود 2/9 برابر کاهش داشته است.

آشنایی با معروفترین گروههای ماهیان صید شده از دریای شمال و جنوب

صید از دریاها و جنوب: شامل پنج گروه اکولوژیکی

کف زیان: هامور ، سنگسر، شوریده، راشکو ، شانک

سطح زیان ریز: انواع ساردین ماهیان

سطح زیان درشت: انواع تون ماهیان، نیزه ماهیان، شیر، قباد، صبور، سارم

مزو پلاژیک ها: میکتوفیدها (فانوس ماهیان)

سخت پوستان: لابستر و خرچنگ ها و انواع میگو

در مقایسه آماری سالهای متوالی بیشترین صید ماهی از دریای جنوب (دریای عمان و خلیج فارس) مربوط به استان ، هرمزگان بوده و استانهای سیستان و بلوچستان ، بوشهر و خوزستان به ترتیب رتبه دوم تا چهارم را دارا بوده اند

صيد از درياي شمال: شامل سه گروه

ماهيان خاوياري: اوزون برون، قره برون، فيل ماهي

ماهيان كيلكا: كيلكاي معمولي، كيلكاي چشم درشت، آنچوي

ماهيان استخواني: آزاد ماهيان، كپور ماهيان، سوف ماهيان

در مقايسه آماري سالهاي متوالي بيشترين صيد ماهي از درياي خزر مربوط به استان، مازندران بوده و استانهاي گيلان و گلستان به ترتيب رتبه دوم و سوم را دارا بوده اند.

آشنايي با فعاليتهاي آبرزي پروري

فعاليتهاي آبرزي پروري عمدتاً به دو گروه تكثير و پرورش تقسيم مي شود.

تكثير: عبارت است از فعاليتهايي كه منجر به ازدياد افراد يك گونه از آبريان خواهد شد. كه خود به سه دسته: تكثير طبيعي، تكثير نيمه طبيعي و تكثير مصنوعي تقسيم مي گردد، كه در بخش آبرزي پروري بحث تكثير مصنوعي مطرح بوده كه در آن از مولدين نر و ماده طي عملياتي اسپرم و تخمك را استحصال کرده كه طي عمليات لقاح بين آنها سلول تخم ماهي تشكيل و اين سلول تخم طي رشد و نمو جنيني كه طي مي كند نهايتاً به لارو و سپس به بچه ماهي تبديل مي گردد.

عمده فعاليتهايي كه در زمينه تكثير آبريان در حال حاضر در كشور انجام مي گيرد مي توان به موارد زير اشاره كرد.

*تكثير ماهيان دريايي

*تكثير ماهيان گرمابي و سردابي

*تكثير ماهيان زينتي

*تكثير ميگو

*تكثير ساير آبريان

پرورش: فعاليتي است كه طي آن بچه ماهيان حاصل از عمليات تكثير با رها سازي در استخرهاي پرورش ماهي يا ساير محيط ها بعد از طي دوره پرورش به ماهيان پرواري (ماهيان بازاري) تبديل مي گردند.

عمده فعاليتهايي كه در زمينه پرورش آبريان در حال حاضر در كشور انجام مي گيرد مي توان به موارد زير اشاره كرد.

*پرورش ماهيان خاوياري

*پرورش ماهيان سردابي

*پرورش ماهيان گرمابي

*پرورش ميگو

*پرورش ماهيان دريايي

*پرورش ماهيان زينتي